

належному правовому регулюванню можна створити сприятливі умови для екологічно чистого та сталого розвитку транспортної системи, оскільки перехід до електромобілів представляє собою важливий етап у руху до більш екологічної та енергоефективної майбутньої мобільності.

Література

1. Інститут досліджень авторинку. URL: <https://eauto.org.ua/> (дата звернення: 05.02.2024).
2. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/> (дата звернення: 05.02.2024).
3. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 № 2344-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
5. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 № 1914-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-15#Text>
6. Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законів України щодо подолання паливної залежності і розвитку електрзарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів: Закон України від 24.02.2023 № 2956-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2956-20#Text>

УДК 346.7(043.2)

Пашинська Д.Ю., старший лаборант,
Державний університет інфраструктури та технологій,
м. Київ, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ БЕЗПЕКИ

Транспортна безпека – це стан захищеності об’єктів транспортної інфраструктури, що дозволяє забезпечувати національну безпеку і національні інтереси в галузі транспортної діяльності, стійкість транспортної діяльності, здатність запобігати нанесенню шкоди здоров’ю і життю людей, збитку майну та навколишньому середовищу, мінімізувати загальнонаціональний економічний збиток при транспортній діяльності.

Транспортна безпека посідає важливе місце в існуванні будь-якої держави.

Транспорт - одна з найважливіших галузей національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою стабілізації, структурних перетворень економіки, розвитку зовнішньоекономічної

діяльності, задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях, захисту економічних інтересів України.

Розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до національної програми з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.

Останні десятиріччя характеризуються бурхливим розвитком транспорту. В сучасних умовах транспорт виконує не тільки роль засобу пересування пасажирів та вантажів, але в цілому транспортна система перетворилась на складову частину загального прогресу людства, залучаючи народи і країни до найсучасніших досягнень цивілізації у найрізноманітніших галузях. Цей процес набуває свого розвитку і в Україні, яка поряд з іншими державами має досить велику і розвинуту транспортну систему, зв'язану з багатьма країнами світу.

Стратегія національної безпеки України передбачає інституційну систему забезпечення транспортної безпеки, залучаючи різні органи державної влади і управління, підприємства, що експлуатують різні види транспорту. Варто наголосити, що питання забезпечення транспортної безпеки, перебуваючи в логічному взаємозв'язку з іншими проблемними питаннями забезпечення соціальної безпеки, не можуть бути виключені зі загального контексту забезпечення національної безпеки.

Змістовні особливості транспортного комплексу країни вимагають вельми насиченої правової основи, що стосується його експлуатації, різноманітних правових, технічних і організаційних засобів забезпечення безпечного функціонування. Це питання виходить за національні кордони, оскільки відносини, пов'язані зі забезпеченням транспортної безпеки, регламентуються нормами міжнародного права.

Початком будь-якого напряму правового регулювання є положення Конституції України. Конституція містить не так багато посилань, які вказували б на певне конкретне правове регулювання питань транспорту та функціонування транспортної системи в цілому. Однак в п. 5 ст. 92 Конституції України зазначається, що засади використання та експлуатації транспорту визначаються виключно законами України.

Єдина транспортна система повинна відповідати вимогам суспільного виробництва та національної безпеки, мати розгалужену інфраструктуру для надання всього комплексу транспортних послуг, у тому числі для складування і технологічної підготовки вантажів до транспортування, забезпечувати зовнішньоекономічні зв'язки України.

Оскільки єдина транспортна система України налічує кілька видів транспорту, кожен з яких має певні особливості, то і законодавство про транспорт є досить значним за обсягом і різноманітним за змістом.

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про транспорт» - єдину транспортну систему України становлять:

– транспорт загального користування (залізничний, морський, річковий, автомобільний і авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен);

- промисловий залізничний транспорт;
- відомчий транспорт;
- трубопровідний транспорт;
- шляхи сполучення загального користування.

Законодавство про транспорт - це сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері організації і безпосереднього здійснення господарської діяльності на транспорті.

Закон України «Про транспорт» визначає правові, економічні, організаційні та соціальні основи діяльності транспорту та транспортну безпеку. Приписи цього документа стосуються регулятивної складової в механізмі забезпечення транспортної безпеки, яка має різноманітні аспекти вияву залежно від особливості роботи транспорту. Саме положення про транспортну безпеку зазначене у ст. 16 Закону України «Про транспорт».

Крім названого закону, відносини, пов'язані зі забезпеченням транспортної безпеки, визначаються Законом України від 04.07.1996 р. № 273/96-ВР «Про залізничний транспорт».

Правові, економічні, організаційні та соціальні основи діяльності транспорту визначено також у Законах України «Про автомобільний транспорт», «Про міський електричний транспорт», «Про трубопровідний транспорт». Крім того, значне коло транспортних відносин регулюється транспортними кодексами і статутами окремих видів транспорту, зокрема, Повітряним кодексом України, Кодексом торговельного мореплавства України, Статутом залізниць України.

В Україні було розроблено проект Закону України «Про забезпечення безпеки на транспорті, об'єктах дорожнього господарства та поштового зв'язку» від 25.11.2015 року, але він не був прийнятий, тому на сьогоднішній день не існує чинного Закону України про транспортну безпеку, що становить собою певну проблему у цій сфері.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна сказати що в сучасності нормативно-правова база для забезпечення транспортної безпеки є доволі розвиненою. Існує низка спеціальних законів, які регулюють питання транспорту та функціонування транспортної системи. Проте питання транспортної безпеки видається недостатньо розкритим, зокрема у статті 16 Закону України «Про транспорт». У чинному законодавстві не закріплені положення про безпеку при взаємодії різних видів транспорту, що потребує вирішення задля покращення транспортної безпеки.